

Sunkus ūmus respiracinis sindromas

Kokia tai liga?

Sunkus ūmus respiracinis sindromas (SŪRS, angl. SARS) – tai virusinė kvėpavimo takų liga, kurią sukelia SŪRS koronavirusas (SŪRS-CoV, angl. SARS-CoV).

SŪRS protrūkis (2002-2003 m.)

Tikėtina, kad pirmieji susirgimai SŪRS tarp žmonių galėjo prasidėti 2002 m. lapkričio mėnesį Guangdong provincijoje (Kinija), tačiau pats sindromas išaiškintas buvo 2003 m. vasarį. Per keletą mėnesių po atradimo susirgimai SŪRS buvo registruoti 26 pasaulio šalyse: Šiaurės Amerikoje, Pietų Amerikoje, Europoje, Azijoje. Pasaulio sveikatos organizacijos duomenimis, protrūkio metu užregistruoti 8098 ligos atvejai (iš jų 774 mirties).

Simptomai

Inkubacinis ligos periodas 3–10 dienų.

Ligos simptomai panašūs į gripo. Būdingas karščiavimas, nuovargis, galvos, raumenų skausmai. 10–20 proc. susirgusiųjų išsivysto viduriavimas. Po 2–7 d. nuo ligos pradžios pasireiškia sausas kosulys dusulys. Daugeliui pacientų išsivysto pneumonija, kuri sunkiais atvejais gali progresuoti į mirtiną kvėpavimo nepakankamumą (mirštamumas 10 proc., tarp pacientų vyresnių nei 60 m. gali viršyti 50 proc.).

Infekcijos rezervuaras

Tikslus viruso rezervuaras neaiškus, tačiau SŪRS-CoV buvo išskirtas iš įvairių gyvūnų rūšių (pvz., civetų, šeškų), kurie vartojami maistui kaip delikatesas pietų Kinijoje. Eksperimentiniu būdu užkrėtus šikšnosparnius, šeškus ir namines kates SŪRS-CoV, buvo nustatyta, kad jie gali platinti virusą. Tikėtina, kad šio viruso rezervuaras gali apimti įvairias gyvūnų rūšis.

Užsikrėtimo keliai

SŪRS-CoV plinta nuo žmogaus žmogui. Pagrindinis užsikrėtimo kelias per kvėpavimo takų lašelius, kuomet infekuotas asmuo kosėja, čiaudi. Užsikrėsti taip pat galima liečiant įvairius aplinkos paviršius ar daiktus, užterštus kvėpavimo takų lašeliais. Daug užsikrėtimo SŪRS atvejų buvo registruota sveikatos priežiūros įstaigose dėl netinkamai vykdomų infekcijos kontrolės priemonių. Įgyvendintos tinkamos infekcijos kontrolės priemonės lėmė protrūkio likvidavimą 2003 m. liepos mėnesį.

Rizika keliautojams

Šiuo metu nėra teritorijų, kuriose būtų registruojamas SŪRS. Po protrūkio pabaigos SŪRS buvo pasirodęs dar keturis kartus – tris kartus įvykus incidentams laboratorijose (Singapūre ir Taivane) ir vieną kartą Pietų Kinijoje. Pietų Kinijoje infekcijos šaltinis liko nenustatytas, tačiau tikėtina, kad žmogus užsikrėtė nuo gyvūno.